

Ο Ν. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ ΩΣ ΜΑΛΒΟΛΙΟ Ή Ο ΜΑΛΒΟΛΙΟ ΩΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ

ΕΣΑ στην καμπίνα μονοτονία της υποκριτικής μας τέχνης, που δεν την αντισκόπουμε παρά ελάχιστας βουκοκορφές δημοσιουργίας, να μία έλοχη πού ύψωνες...

ται τώρα περιλαμβάνει — η δημιουργία ενός λεροφάντη της σκηνης μας, του Νίκου Παρασκευά στο ρόλο του Μαλβόλιο στη «Δωδεκάτη Νύχτα» του Σαίξπηρ.

Υποχρέωσή μας θεωρούμε να μην αφήσουμε να περάσει απαρατήρητη, ατελώνιστα, η νίκη αυτή της ηθοποιϊκής μας τέχνης. Η σκηνή μας έχει να επιδείξει πολλούς αξίους και πλούσια προικισμένους από τη φύση ηθοποιούς, με δυνατούς σπύνας μας εμφανίστηκαν ηθοποιοί δημιουργοί, που να αποβόλωνε όχι στην επιτυχία — με την επιδείξια εκμετάλλευση της μικής τους Ικανότητας ή των φυσικών τους προτερημάτων — αλλά στη δημιουργία που είναι μία διάκοπη αρμονία των υποκριτικών τους στοιχείων με την Ιερή φλόγα του Ιδανικού, που τους θερμαίνει, να προσαρμόσουν την ατομικότητά τους στο παραστασιακό πρόσωπο. Οι τέτοιο δέιοι ηθοποιοί δεν αποβλέπουνε να μας ξεφάνισουν με επιδειξιότητες και ακροβατισμούς, αλλά να μας μεταμορφώσουν. "Ετσι δικαιώνεται η μεγάλη αποστολή της Τέχνης και τότε βλέπουμε πώς το θέατρο ένώνεται με τις βαθύτερες ρίζες της δημιουργίας και πλημμυράμε από την ανεκάλυτη χαρά στη διαπίστωση πώς δεν είμαστε μόνο από μία Ύπαρξη — αυτήν που μεταφέρουμε εδώ κ' εκεί στις κοινωνικές μας σχέσεις, οσκεβρωμένη και μονοκόματη — αλλά από πανσπερμία οντοτήτων που αναπέφνουνε εντός μας. Τότε πραγματικά γεννιόμαστε όταν...

αίσθανθούμε ότι η Ύπαρξη του διπλανού μας δεν είναι κάτι ξένο για μας, αλλά όπλο της ζωής μας και πού τά πάθη και οι χαρές του, μπορούν να γίνουν πάθη και χαρές μας.

Κι' αυτό κατορθώνεται όταν θά τύχη να αδελφωθούμε πάνω στο μαγικό χώρο της σκηνης, ένας μεγάλος παναθρώπινος ποιητής, πού πλάθει ζωντανούς ανθρώπους, και ένας δημιουργός ηθοποιός πού πάσχει, κινομένος από την παρορημητική ανάγκη της μεταμόρφωσης, όχι απλά να μπη στο πέτοι του προσώπου, — όπως ανόητα συνηθίζεται να αναγράφεται κάθε φορά πού πετυχαίνει ένας ηθοποιός — αλλά να ταυτισθ με το πρόσωπο αυτό, κάνοντας το αίμα της καρδιάς του, ένωμένο με τις βαθύτερες ίνες της Ύπαρξης του.

Και μία τέτοια ταύτιση ποιητικού πλάσματος, ηθοποιού και άκροατη συντελέσθηκε πάνω στη σκηνή του "Εθνικού Θεάτρου με το Νίκο Παρασκευά ως Μαλβόλιο ή ακόμα με το Μαλβόλιο ως Παρασκευά. Ήταν τέτοια η δημιουργία του εξαίρετου καλλιτέχνη, πού μένουμε αζεδιάλυτα τά δρια. Κυριαρχημένοι από το θαυμασμό της αποκάλυψης αυτής, λές και σπάσαμε τά δεσμά της ατομικιστικής μας μονομερείας και ταυτισθήκαμε και μεϊς, οι άκροατές, με το παραστασιακό πρόσωπο, θεωρώντας το αδελφική συγγενική Ύπαρξη.

"Ενα ζωντανό πρόσωπο με σάρκα και όστα, με κίνηση και ενέργεια μας αποκάλυπτηκε στην βαθύτερη του ύπνοσταση. Μάς μετέδωσε τις αδυναμίες του, τις φαντασιώσεις του, την πτώση του. Μάς έκανε να ζήσουμε και μεϊς μία στιγμή με το κεφάλι χαμένο στα σύννεφα της φαντασίας — όπως ο Μαλβόλιο — και να πι-

στέψουμε ότι μάς άγγισαν τάχα «τά δάχτυλα της Μεγάλης Τύχης». Μαζί με τον Μαλβόλιο, η καλύτερα μαζί με τον Παρασκευά και μεϊς φουσκώσαμε από έπαρση στη μεγάλη εύνοια πού μάς έγινε, να μάς έρωτευθη η αξιογάπητη Όλιβια, πού για χάρη της αγάπης αυτής θά θυσιάσαμε ό,τι πολύτιμο είχαμε, — την αυτοκυριαρχία μας — για να γίνουμε άρεστοί στη Δέσποινα των λογισμών μας. Σάν άλλοι άδον Κιχώτες — και πούδεν δεν έζησε, σε μία στιγμή της ζωής του, τον άθαντο αυτόν ήρωα του Φερβάντες, πού μία του όψη είναι και ο Μαλβόλιο — για χάρη της Ντουτζίνεας μας θά αλλάξουμε τη ζωή μας, θά τον υποβάλλουμε στον πό σκληρό κανόνα της δοκιμασίας. Θά φορέσουμε μαζί με τον Μαλβόλιο...

τις κίτρινες κάλτσες και τις σταυρούς κωμικές στο δέσιμο κάλτσουσές. Θά εξασκηθούμε στην τέχνη να φαινόμεστε Ιδιορρυθμοί θά βγάλουμε το ταπεινό μας ντύμα και θά προβάλλουμε καινούργιοι θά ρητορεύη η γλώσσα μας πολιτικά θά ξεκόψουμε από τις πρότυπες παρέες θά ασκήσουμε τον έαυτο μας στους τρόπους των μεγαλοαισιών και έπειτα φορώντας την άλλαζωτη κλαδοτή στολή μας θά παίρνουμε άγέρωχο ύφος για να προστάξουμε και έπιτιμούμε τους άλλους, τους κατώτερους, τους ανάξιους. "Όλα αυτά θά γίνουνε μία και το θέλει η άσύγκριτη, η μοναδική αγάπη μας. Οιστριλατημένοι από το δνειρο αυτό — πούδεν θά πη πώς κάποτε δεν ένιγηρσε παρόμοια; — θά θά υποκαταστήσουμε διόλου πώς όλα αυτά είναι πειράγματα του διαβόλου, ξόβερνες για να πιαστούνε τά χαζοπούλια, οι άνθρωποι, — πού τους όρζει η άδύναμη φύση τους — αλλά αντίθετα σαν τον Μαλβόλιο και μεϊς άτυποφί-αστοι, θά νομίσουμε ότι για το φέρ-

αίμό μας αυτό, όλα τά λογικά επιχειρήματα συνεργούνε και δεν πρέπει — πούδεν σαρκασμός! — να είμαστε τόσο τρελλοί για να αφήσουμε τη φαντασία μας να μάς ρεζιλιάση! "Ετσι ξεκινάμε πολλές φορές στη ζωή, ακολουθώντας τά χνάρια του Ιπποτίου ντε λά Μάντεις, στο κυνήγημα της χίμαιρας. . . Με θαυμαστή μεγαλοπρέπεια ξεκίνησε και ο Μαλβόλιο. Με λεπτότητα και εύγενικούς τρόπους μαρκήσιου — με αξιοπρέπεια εδνεγούς της αλλής, της Μαδρίτης ή παλιού Κασταλιάνου άρχοντα — με ύπερηφάνεια χιλίων Ναπολεόντων — με άπασαλάκητη ήθική, πού θά την έξήλειε και το πού φανατικός Ιεραπόστολος και με όψηλή αντίληψη του προορισμού και της φύσης του ανθρώπου — όπως δείχνεται στη συζητήσή του με τον μασκαρεμένο Τρελλό.

Μεγάλος, Ισχυρός, έσογκωμένος μάς παρουσιάζεται από την αρχή. Κατεβαίνει από το άρχοντικό της κυράς του, ακολουθώντας την. Τι κατέβασμα ήταν εκείνο! Ο Μαλβόλιο — Παρασκευάς κατέβαινε η ένας μαρκήσιος, από τις σκάλες των Βερσαλλιών, της αλλής του Λουδοβίκου ΙΔ'; Η Δουκιωτική μορφή του, — ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της όρθης σύλληψης του Παρασκευά — οι στάσεις του, το ύψηλόφρονο ανάβλεμα του, το σηκωμένο προκλητικά κεφάλι του, το έξογκωμένο στήθος του, τά στοχαστικά και μετρημένα κινήματά του και η όλη του άνεση μάς δείχνουνε την άνώτερη αντίληψη πού...

έχει για τον έαυτο του. "Οχι, δεν είναι από τους ανθρώπους, πού προορισμός τους θά είναι να έρχονται από πίσω από την κυρά τους, κρατώντας το βέλο της. Η ουειδισμη αυτή της ύπεροχής θά εκδηλωθη άμέσως με μία παράτολμη επέμβαση του Μαλβόλιο. Θά έπιτιμήση την κυρά του πού καταδέχεται να ακούη — αυτή η κορυφή και το συμπλήρωμα της εύφυιας και το θησαυροφυλάκιο της χάρις — έναν άνάτολο χαρμαφάγο — το τρελλό θέστα — με τις φυτοεξυμνάδες του. Και ούτε λίγο ούτε πολύ, θά τολμήση να της παρατηρήση πώς κάνουντας έτσι, δεν διαφέρει διόλου με τους τζουσοσέδες του Ιπποδρουμίου. Τι άδύναστο φέροσιμο! Ποιά προπέτεια! Η εδγενής...

...θα μάς αποκαλυφθη από τον ποιητή σε όλη σκηνή. Άλλά μάς αποκαλυπτική σκηνική της έρμηνείας θά μάς δώσει ο εξαίρετος ηθοποιός, πού έξέρει, από βαθεία συνταύτιση με το χαρακτήρα, να μάς ξεσπάξη σε κάθε πού κίνημα, όχι μόνον το τί έγινε αλλά και το τί θά γίνει. "Ετσι και στη συνέχεια της σκηνης αυτής ο Παρασκευάς με ένα εξαίρετο θεατρικό εύρημα θά μάς αποκαλύψη το άρρωστο δνειρο πού θρέφει η φαντασία του και πού τον κάνει να φέρεται με τέτοιο άγέρωχο τρόπο. Θά μάς αποκαλύψη τον έρωτα του Μαλβόλιο με την κυρά του, Και να πώς: Η Όλιβια, ξετρελλαμέ-

νη από την όμορφιά και τη χάρη της μασκαρεμένης Βιάδος, πού την παίρνει για άνδρα, ατθάνεται «να ριζώσει σιγά, μά δυνατά μέσα στα φυλοκάδρα της» ο έρωτας της για τον άπασταλμένο του Δούκα. Φωνάζει λοιπόν τον Μαλβόλιο και του λέει: — Τρέξε και πρόφτασε τον άνδρωπο του Δούκα και δώσε του το δαχτυλίδι, πού άφησε κοντά μου πολλές μου τις άρήσεις. Κούταξε να τό πάρη, και πές του, πρέπει να τό πη στον Κύριο του, πώς δεν είμαι γι' αυτόν, κι' έλπιδες να μην τρέψη». Στο άκουσμα των λόγων αυτών ο Παρασκευάς βιάστηκε άμέσως με προθυμία να φύγη. Ξόφρηνος από χαρά, πού έτσι ξεμπερδευε από έναν αντίπαλο, τον Δούκα. Μά η Όλιβια τον σταματά και του συμπληρώνει: — «Και εάν αυτός, ο νέος θελήση να έναρθη και άβριο από δώ, τότες πού ύπόσχομαι πού καθαρές αιτίες να τό δώσω». — Το άκουσμα των λόγων αυτών άπογοητεύουν τον Μαλβόλιο πού φοβάται το τί γιγαέλλα αυτό των άπασταλμένων του Δούκα και πού μπορεί να έχη κακές συνέπειες για τά δικά του σχέδια. "Ετσι στενοχωριέται και δεν τό κουνάει από τη θέση του, ως πού αναγκάζεται η Όλιβια να τό επαναλάβη: «Τρέξε λοιπόν, Μαλβόλιο, για να τον έμψηνη και να προχωρήση βαρστά με όλη του την άνεση λέγοντας: «Κυρία, θά προθήσω».

Η παραστασιακή εκδίνηση της σκηνης αυτής από τον Παρασκευά, σε ανάλογες στάσεις και κινήσεις, δεν είναι άπλάς ένα έσρημα σαν κι αυτά πού συνηθίζονται στη σκηνή, αλλά η αποκάλυψη αυτού του χαρακτήρα και η μαρτυρία ακόμα της βαθείας κατανόησης και μελέτης, από τον εξαίρετο ηθοποιό, του ποιητικού λόγου του Σαίξπηρ. Στο κείμενο του Σαίξπηρ δεν ύπαρουν σημειώσεις και υποδείξεις για την έρμηνεία των ηθοποιών. Άλλά η ύπακριτική έκφραση αποκάλυπεται μέσα στα λυγίσματα της κάθε φράσης, του κάθε λόγου, πού επαναλαμβάνεται, του Σαίξπηρικού όφους.

Άλλοίμονο, αν ο ηθοποιός δεν προσέξη τά υποκριτικά αυτά στοιχεία, πού διαφαίνονται τους Σαίξπηρικούς ήρωες και πού τους κάνουν να ζουν σε μία άτιμόσφαιρα έλευθερίας όχι μόνον από τη λογοτεχνική αλλά και από τη δραματική, σκηνηκή άποψη. Τότες τά μεγάλα αυτά πλάσματα του μεγάλου ποιητή είναι νεκρές φάσεις στη σκηνηκή τους εκδήλωση, και ο χειμαρρος πού ποιητικό τους λόγου με την θαυμαστή ποικιλία, την ζωντάνια του, τις εικόνες, τις μεταφορές και παρομοιώσεις του, είναι ένας φόρτος άτυπόφορος πού ζαλίζει και κουράζει. "Ενα τέτοιο δυνατούς συμβαίνει συχνά στη σκηνή μας με την έρμηνεία του Σαίξπηρικού δραμάτων. (Η συνέχεια εις την 15ην σελίδα)

...θα μάς αποκαλυφθη από τον ποιητή σε όλη σκηνή. Άλλά μάς αποκαλυπτική σκηνική της έρμηνείας θά μάς δώσει ο εξαίρετος ηθοποιός, πού έξέρει, από βαθεία συνταύτιση με το χαρακτήρα, να μάς ξεσπάξη σε κάθε πού κίνημα, όχι μόνον το τί έγινε αλλά και το τί θά γίνει. "Ετσι και στη συνέχεια της σκηνης αυτής ο Παρασκευάς με ένα εξαίρετο θεατρικό εύρημα θά μάς αποκαλύψη το άρρωστο δνειρο πού θρέφει η φαντασία του και πού τον κάνει να φέρεται με τέτοιο άγέρωχο τρόπο. Θά μάς αποκαλύψη τον έρωτα του Μαλβόλιο με την κυρά του, Και να πώς: Η Όλιβια, ξετρελλαμέ-

νη από την όμορφιά και τη χάρη της μασκαρεμένης Βιάδος, πού την παίρνει για άνδρα, ατθάνεται «να ριζώσει σιγά, μά δυνατά μέσα στα φυλοκάδρα της» ο έρωτας της για τον άπασταλμένο του Δούκα. Φωνάζει λοιπόν τον Μαλβόλιο και του λέει: — Τρέξε και πρόφτασε τον άνδρωπο του Δούκα και δώσε του το δαχτυλίδι, πού άφησε κοντά μου πολλές μου τις άρήσεις. Κούταξε να τό πάρη, και πές του, πρέπει να τό πη στον Κύριο του, πώς δεν είμαι γι' αυτόν, κι' έλπιδες να μην τρέψη». Στο άκουσμα των λόγων αυτών ο Παρασκευάς βιάστηκε άμέσως με προθυμία να φύγη. Ξόφρηνος από χαρά, πού έτσι ξεμπερδευε από έναν αντίπαλο, τον Δούκα. Μά η Όλιβια τον σταματά και του συμπληρώνει: — «Και εάν αυτός, ο νέος θελήση να έναρθη και άβριο από δώ, τότες πού ύπόσχομαι πού καθαρές αιτίες να τό δώσω». — Το άκουσμα των λόγων αυτών άπογοητεύουν τον Μαλβόλιο πού φοβάται το τί γιγαέλλα αυτό των άπασταλμένων του Δούκα και πού μπορεί να έχη κακές συνέπειες για τά δικά του σχέδια. "Ετσι στενοχωριέται και δεν τό κουνάει από τη θέση του, ως πού αναγκάζεται η Όλιβια να τό επαναλάβη: «Τρέξε λοιπόν, Μαλβόλιο, για να τον έμψηνη και να προχωρήση βαρστά με όλη του την άνεση λέγοντας: «Κυρία, θά προθήσω».

Άλλοίμονο, αν ο ηθοποιός δεν προσέξη τά υποκριτικά αυτά στοιχεία, πού διαφαίνονται τους Σαίξπηρικούς ήρωες και πού τους κάνουν να ζουν σε μία άτιμόσφαιρα έλευθερίας όχι μόνον από τη λογοτεχνική αλλά και από τη δραματική, σκηνηκή άποψη. Τότες τά μεγάλα αυτά πλάσματα του μεγάλου ποιητή είναι νεκρές φάσεις στη σκηνηκή τους εκδήλωση, και ο χειμαρρος πού ποιητικό τους λόγου με την θαυμαστή ποικιλία, την ζωντάνια του, τις εικόνες, τις μεταφορές και παρομοιώσεις του, είναι ένας φόρτος άτυπόφορος πού ζαλίζει και κουράζει. "Ενα τέτοιο δυνατούς συμβαίνει συχνά στη σκηνή μας με την έρμηνεία του Σαίξπηρικού δραμάτων. (Η συνέχεια εις την 15ην σελίδα)

(Συνέχεια εκ τής 2ας σελίδος)

και που γίνηκε και τώρα στην πα-
ράσταση τής «Δωδεκάτης νύχτας»
από μερικούς ήθοποιους και ιδιαί-
τερα από την ήθοποιό που έπαιξε
το κεντρικότερο και πιο συμπθη-
τικό πρόσωπο του έργου, τη Βιάλα.
Κρίμα που χάθηκε το χαριτωμένο
αυτό πλάσμα, το όλο θροσιά, χάρη
και γοητεία. Κρίμα ακόμα που ζέ-
σχυε η γνήσια έκφραση αυτή του
λόγου και από άλλους ήθοποιούς,
Δενδρομή, Παλινού — όπως ακόμη
σε μερικές στιγμές από άλλους καλ-
λιτέχνες, που δεν μπορούμε να πού-
με πως στη γενική τους γραμμή δεν
ήταν καλοί. Έξαιρέσεις όμως μονα-
δική, όχι μόνο μέσα στον κύκλο
των ήθοποιών της παράστασης τής
«Δωδεκάτης νύχτας», αλλά στη σει-
ρά όλων των παραστάσεων Σαίξπηρ-
ικών έργων, που έτυχε να παρακολο-
υηθώ στα θεάτρα μας, υψώνεται
η δημιουργία του Νίκου Παρασκευά
στο Μαλβόλιο. Είναι μια νίκη τής
οπικριτικής τέχνης και ένα δίδαγμα
για όλους θα καταπαστούν να έρ-
μηνεύουν Σαίξπηρικούς ήρωες. Ό-
πως ο ποιητής με την πλαστική του
δημιουργική δύναμη λύτρωσε, δι-
καίωσε, το χαρακτήρα του, έτσι και
ο ήθοποιός με αίσθημα, με πλαστι-
κή φαντασία, με νού, συνήργησε στη
σκηνηκή δικαίωση το χαρακτήρα,
που καμιά του πράξη να μη μάς
φάνεται παράλογη, κανένα του λό-
γος, κανένα του κίνημα. Οδηγημέ-
νος από την εμπνευσή του — καρπός
τής ολοκληρωτικής ταύτισης με το
βαθύτερο πυρήνα του ήρωα που έμ-
ψώσασε — μάς απέκάλυψε ο Παρα-
σκευάς τη βαθύτερη δημιουργική
πρόθεση του ποιητή. Μας έδωσε Έ-
ναν Μαλβόλιο όπως τον συνέλαβε ο
ποιητής. Τον σχολαστικά έναρετο,
τον καυχήσαρη, τον φιλόδοξο, τον
φαντασμένο, μα ταυτόχρονα και τον
επώτερο του εαυτού. Γιατί αν η ήθη-
κή και τα καμώματα του Μαλβόλιο
έχουν μια γελοιογραφική υπερβολή
στην έκδηλωσή τους, δεν μπορούμε
όμως να πούμε πως είναι ιδιότητες
ολωσιδίου κούφιος και άβειες. Υ-
πάρχει κάποιο υπόστρωμα προσωπι-
κής αξίας από κάτω. Γι' αυτό και
ο ποιητής βάζει την Όλβια να μι-
λήσει πολλές φορές με ενδιαφέρον
και εκτίμηση για τον Μαλβόλιο, ο-
πως και τον Δούκα στο τέλος του
έργου. Εάν οι δύο αυτοί χαρακτή-
ρες του έργου — ο Δούκας και η Ό-
λβια — είναι δυο αξιανάγητοι χα-
ρακτήρες παρ' όλη τους την αισθη-
ματική τρέλλα, παρόμοια και ο
Μαλβόλιο είναι η συσταμένη αυ-
τών των δυο, τρελλός και άνοητος
μόνον από αγάπη σε μια πιο ανε-
πτυγμένη γελοιογραφική έκδηλωση.
Αλλά και ποιός στη θέση του Μαλ-
βόλιο δεν θα ήθελε να ζήσει για μια
ώρα με ανοιχτά τα μάτια, το όνειρο
να αγαπηθεί από την σύγκριτη Ό-
λβια; Ο Μαλβόλιο δεν είναι ένας
άπλως γελοίος, τιποτένιος και ανά-
ξιος. Ο Σαίξπηρ με τη διαγραφή
του δεν έφτεισε έναν μουφόνικο τύ-
πο που από τα φερσίματά του θα
προκαλέσει το γέλιο. Μόνον με τον
Μαλβόλιο δεν γελοούμε. Αν ζούσε
ο άλλο περιβάλλον, μπορούσε μια
χαρά να κρατήσει αξιοπρεπέστατα
τη θέση του. Έδώ όμως στο τσούρ-
μο των γλεντζέδων και των χορατα-
τζήδων που έπεσε, δεν θα τά βγάλη
πέρα. Είναι άνοιος ο άγώνας που
αρχίζει με τα σατανικά διεστραμι-
μένα του κεφού πνύματα, που τον
περιτριγυρίζουν, γι' αυτό και δε θ'
αργήσει να γίνει το θύμα τους. Η ά-
δύναμη φύση του, καθώς δηλητηρι-
άστηκε από το πιο δραστικό φα-
ρμάκι, τον έρωτα, θα συνεργήσει για
να γίνει το περιγέλιο και η τροφή
στο πνεύμα τής ευθυμίας. Θα έμμε-
ταλλευθούν το πάθος του για να του
στάζουν σιγά-σιγά το φαρμάκι που
θα θρέψη τη φιλαρέσκεία του, την
ζήτσια του, την φιλοδοξία του και
που θα τον κάνει να πιστέψει στο πιο
παράτολμο όνειρο: πως η αρχόντισ-
σα τον έρωτεύθηκε και πως σε λίγο
κι' αυτός θα κάθεται δίπλα της σαν
άφέντης για να προστάζει. Σε τέτοια
δεδειγμένα σε μια τέτοια άρρώστια
πλάστη στην Όλβια και κάτω από τα
είσα περιστατικά, — που όταν διαλυ-
θώ το δράμα τής ο άνθρωπος δεν
μπορεί παρά να παλσώσει. Είναι
τέτοια η εξέγωση του Μαλβόλιο στη
σκηνη αυτή, τέτοια η έξαρση του
πάθους του Παρασκευά, που έλεγες
ότι γαλανόχρωμα σύννεφα όνειρου
τον σήκωσαν ψηλά που δεν μπορού-

οις πιά να γελήσει με τα πειράγμα-
τα του σατανικού τριό — του Τόμαν,
του Φάβα και του κύρ Άνδρέα —
που τον ξεσκέπαζαν με κάθε του
λόγο. Συνέχεται η ψυχή σου από
συγκίνηση στον εξευτελισμό τά γί-
νεται όχι πιά στον Μαλβόλιο, μα
γενικά στην ανθρώπινη φύση, που
είναι τόσο αδύναμη για να δίνη τό-
πο σε τέτοιες παρακρούσεις. Τι έ-
γύμνωμα τής άρρωστης φαντασίας
του ανθρώπου και ταυτόχρονας τι
περίφημο ταξίδι στα φτερά τής φι-
λοδοξίας. Στις προηγούμενες σκη-
νές του έργου, βλέποντας τον Μαλ-
βόλιο να κομπάζει, να φουσκώνει και
να κακοφέρνηται στους άλλους, πο-
θούσαμε έτσι για μια στιγμή να τον
βλέπαμε να πέφτει από το ψηλό θρο-
νί τής μεγαλοπρεπειάς του, μα τό-
ρα βλέποντας αυτή την ανάστασή του
μας κατέχει δέος τόσο, που να εϋ-
χόμαστε να μη διασαλευθούν τά βή-
θρα των Ισπανικών του πύργων. Κα-
θώς οι ζωικοί του κύκλοι άνοιγουν,
μας περιτυλιγουν και μάς μέσα τους
και δοκιμάζουμε την ίδια καταστρε-
φτική ανάσταση του ήρωα που αρχί-
ζουμε να θαυμάζουμε την τρέλλα
του!

Η μεγάλη τέχνη του ποιητή κα-
θώς λευτέρωσε τον ήρωά του με την
γενικότητα που έδωσε, μάς ένεπνευ-
σε όχι πιά το περιγέλιο με την κα-
τάντια του ήρωά του, αλλά τη συμ-
πόνοια, τον οίκτο. Στη σκηνη αυτή
οι δημιουργικές δυνάμεις του Πα-
ρασκευά έφτασαν στο κατακόρυφο
τής έξαρσής τους. Ήταν θαυμαστή,
έξαιρετικά θαυμαστή η ανάστασή του
να φτάσει το άναστημα και τη γενι-
κότητα που έδωσε στο δημιούργημά
του ο μεγαλύτερος στην τέχνη πλά-
στης ανθρώπων. Και πέτυχε πραγ-
ματικά να δώσει όλη την δραματικό-
τητα του κωμικού αυτού προσώπου.

Κατάρθρωσε να μάς μεταδώσει το
τραγικό ενδιαφέρον που ένυπάρχει
στην πτώση αυτή του χαρακτήρα
και να μάς ταύτιση στενά μαζί του
τόσο που να τον αισθανθούμε ένω-
μένο βαθειά με ένα κομμάτι του έ-
αυτού μας.

Και μήπως αυτό δεν είναι το μυ-
στικό τής μεγάλης Τέχνης;

ΠΕΛΟΣ ΚΑΤΣΕΛΗΣ